

BÖLÜM 17

Pika Nedir, Küçük Çocuklarda Hangi Durumlarda Görülür ve Nasıl Davranılmalıdır?



Esra HOŞOĞLU¹

PIKA NEDİR?

Pika, besin değeri olmayan maddelerin tekrarlayıcı bir biçimde yenilmesiyle karakterize bir bozukluktur. Pika kelimesi her şeyi yemesiyle bilinen saksığan kuşunun Latince anlamından türetilmiştir. Eskiden beri var olduğu bilinmekle birlikte pika davranışı tıbbi kitaplarda ilk olarak 1563 yılında hamile kadınlarda ve çocuklarda tanımlanmıştır. Günümüzde daha sık bilinmekte ve bir beslenme ve yeme bozukluğu olarak değerlendirilmektedir. Pika, psikiyatride tanı koymada kullanılan kaynakların başında gelen Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal El Kitabı son basımında (DSM-5) besleyici değeri olmayan ve besin olmayan maddeleri en az bir ay süreyle sürekli olarak yeme olarak tanımlanmaktadır. Bu yeme davranışı genel olarak pika olarak adlandırılmakla birlikte hangi maddenin yenildiğine bağlı olarak bir dizi terim geliştirilmiştir: örneğin jeofaji kilin; koprofaji dışkıını; pagofaji buzun yenilmesini ifade eder.

Gelişimsel olarak çocuklar 18 aya kadar nesnelere ağızlarına alarak keşfetme özelliği gösterirler. Normal gelişimin bir parçası olan bu nesnelere ağızla alarak ve tadararak keşfetmek patolojik pika davranışı olarak değerlendirilmez. Yine bazı kültürlerde bazı besin olmayan maddelerin yenilmesi kültürel olarak normal kabul edilebilmektedir. Örneğin Doğu Afrikalı kadınlar toprağın doğurganlık üzerindeki büyüsel etkisine inandıkları için gebelik öncesi, gebelik boyunca ve gebelik sonrası toprak yemektirler. Bazı gelişmekte olan ülkelerde de kil, zehirli

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları AD., dr.esrahosoglu@gmail.com, ORCID iD: 0000-0003-0090-1389

Sonuç olarak; pika küçük çocuklarda nadir olmayan bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Nedeni tam olarak bilinmese de düşük sosyoekonomik düzey, yetersiz aile işlevi, çeşitli mineral ve vitamin eksiklikleri ve gelişimsel bozuklukların pika açısından risk faktörü olduğu görülmektedir. Pika olduğu bilinen ya da şüphelenilen olgularda ayrıntılı fiziksel ve ruhsal muayene yapılmalı, gerekli tetkikler istenmelidir. Tedavi edilmediğinde doğacak sonuçlar düşünüldüğünde erken tanı ve müdahalesi önemlidir. Tedavide ailenin bilgilendirilmesi, pika davranışının hedef maddelerine ulaşımın engellenmesi, olası tıbbi nedenlerin tedavi edilmesi, çocukların sosyal ortamlarının zenginleştirilmesi ve ebeveyn çocuk ilişkisinin geliştirilmesi önemli yer tutmaktadır.

KAYNAKLAR

1. Abrahams, P. W., & Parsons, J. A. (1996). Geophagy in the tropics: a literature review. *Geographical Journal*, 63-72.
2. Ali, Z. (2001). Pica in people with intellectual disability: A literature review of aetiology, epidemiology and complications. *Journal of Intellectual and Developmental Disability*, 26(3), 205-215.
3. American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, 5th Edition (DSM-5)*. Washington,DC: American Psychiatric Association.
4. Castiglia, P.T. Pica. *J Pediatr Health Care* 1993;7:174-175.
5. Danford, D. E., & Huber, A. M. (1982). Pica among mentally retarded adults. *American journal of mental deficiency*.
6. Hergüner, A., & Hergüner, S. (2016). Pica in an adolescent with autism spectrum disorder responsive to aripiprazole. *Journal of child and adolescent psychopharmacology*, 26(1), 80-81.
7. Hergüner, S., & Hergüner, A. S. (2010). Pica in a child with attention deficit hyperactivity disorder and successful treatment with methylphenidate. *Progress in neuro-psychopharmacology & biological psychiatry*, 34(6), 1155-1156.
8. Leung, A. K. (2011) Pica. In: *Common Problems in Ambulatory Pediatrics: Anticipatory Guidance in Behavioral Pediatrics* (pp109-112). New York: Nova Science Publishers.
9. Leung, A. K., & Hon, K. L. (2019). Pica: a common condition that is commonly missed-an update review. *Current pediatric reviews*, 15(3), 164-169.
10. Lofts, R. H., Schroeder, S. R., & Maier, R. H. (1990). Effects of serum zinc supplementation on pica behavior of persons with mental retardation. *American journal of mental retardation: AJMR*, 95(1), 103-109.
11. Matson, J. L., Hattier, M. A., Belva, B., & Matson, M. L. (2013). Pica in persons with developmental disabilities: Approaches to treatment. *Research in Developmental Disabilities*, 34(9), 2564-2571.
12. McAlpine, C., & Singh, N. N. (1986). Pica in institutionalized mentally retarded persons. *Journal of Mental Deficiency Research*.
13. Mishori, R., & McHale, C. (2014). Pica: an age-old eating disorder that's often missed. *J Fam Pract*, 63(7), E1-4.
14. Parry-Jones, B., & Parry-Jones, W. L. (1992). Pica: symptom or eating disorder? A historical assessment. *The British Journal of Psychiatry*, 160(3), 341-354.
15. Piazza, C. C., Fisher, W. W., Hanley, G. P., LeBlanc, L. A., Worsdell, A. S., Lindauer, S. E., & Keeney, K. M. (1998). Treatment of pica through multiple analyses of its reinforcing functions. *Journal of Applied Behavior Analysis*, 31(2), 165-189.

16. Rangwala, S. D., Tobin, M. K., Birk, D. M., Butts, J. T., Nikas, D. C., & Hahn, Y. S. (2017). Pica in a child with anterior cingulate gyrus oligodendroglioma: case report. *Pediatric neurosurgery*, 52(4), 279-283.
17. Rose, E. A., Porcerelli, J. H., & Neale, A. V. (2000). Pica: common but commonly missed. *The Journal of the American Board of Family Practice*, 13(5), 353-358.
18. Santos, J. A., & Werlin, S. L. (1996). Celiac disease in childhood presenting with pica: case report. *Wisconsin medical journal*, 95(8), 581-582.
19. Sayetta, R. B. (1986). Pica: an overview. *American Family Physician*, 33(5), 181-185.
20. Singh, N. N., Ellis, C. R., CREWS Jr, W. D., & Singh, Y. N. (1994). Does diminished dopaminergic neurotransmission increase pica?. *Journal of Child and Adolescent Psychopharmacology*, 4(2), 93-99.
21. Stein, D. J., Bouwer, C., & van Heerden, B. (1996). Pica and the obsessive-compulsive spectrum disorders. *S Afr Med J*, 86(12 Suppl):1586-8, 1591-2.
22. Stiegler, L. N. (2005). Understanding pica behavior: A review for clinical and education professionals. *Focus on Autism and Other Developmental Disabilities*, 20(1), 27-38.